

A MAGYAR TUDOMÁNY ÜNNEPE ALKALMÁBÓL A BME ÁLTALÁNOS- ÉS FELSŐGEODÉZIA TANSZÉKÉN SZERVEZETT TUDOMÁNYOS ÜLÉS

A Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Földtudományok Osztályának és a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME) Építőmérnöki Kara Földmérő- és Térinformatikai Mérnöki szakának közös szervezésében 2005. november 11-én (pénteken) 9,30 órai kezdettel a „Magyar Tudomány Ünnepe” rendezvénysorozat keretében tudományos ülést rendeztünk a BME Általános- és Felsőgeodézia Tanszék előadótermében (Oltay terem). A tudományos ülés programját két részben állítottuk össze:

a) megemlékező ülés *Kruspér István*, *Oltay Károly* és *Hazay István* halálának kerek évszámú évfordulója alkalmából;

b) BME Tudományos Diákköri Konferencia Földmérő- és térinformatikai mérnöki szak szekciójának ülése.

Az ülészak levezető elnöke *dr. habil Kis Papp László* egyetemi tanár volt.

A megemlékező ülést *Kruspér István* (1818–1905) halálának 100. évfordulója, *Oltay Károly* (1881–1955) halálának 50. évfordulója és *Hazay István* (1901–1995) halálának 10. évfordulója alkalmából szerveztük meg. A megemlékező előadásokat *dr. Ádám József*, *dr. Biró Péter* és *dr. Horváth Kálmán* egyetemi tanárok tartották meg (előadásuk szerkesztett szövege beszámolóink után következnek).

A rendezvénnyel megbecsülésünket és tiszteletünket kívántuk kifejezni a magyar geodézia tudomány három nagyszerű egyéniségének, személyiségének, életművének és alkotó tudományos tevékenységük iránt. *Kruspér István*, *Oltay Károly* és *Hazay István* a BME Általános- és Felsőgeodézia Tanszék előd-tanszékeinek professzorai, tanszékvezetői, az Építőmérnöki Kar dékánjai, és a Magyar Tudományos Akadémia tagjai voltak, akiket egyetemi hallgatóink és saját magunk elé is példaképül állíthatunk. Ezzel kapcsolatban nagyon szépen fogalmaz *Sütő András* egyik írásában: „*Önmagát becsüli meg minden nemzedék áltál, hogy tudomásul veszi, a világ nem vele kezdődött. Mindennapi munkánkhoz az elődök példáiból meríthetünk erőt, hitet és bátorságot.*”

A megemlékező ülést a BME Tudományos Diákköri (TDK) konferencia Földmérő- és Térinformatikai Mérnöki szak szekciójának ülése követte, melyen a következő TDK-dolgozatokat mutatták be rövid előadások formájában:

1. *Kertész Imre*: Közúti GPS/INS mérések térinformatikai elemzése

Konzulens: *Dr. Barsi Árpád* egyetemi docens (Fotogrammetria és Térinformatika Tanszék)

2. *Schrott Péter*: Digitális képek feldolgozása DLT-vel
Konzulens: *Dr. Fekete Károly* egyetemi adjunktus (Fotogrammetria és Térinformatika Tanszék)

3. *Horváth Rita*: Hagyományos és korszerű fotogrammetriai mérések a műemlékvédelemben
Konzulensek: *Dr. habil Kis Papp László* egyetemi tanár (Általános- és Felsőgeodézia Tanszék) és *Gyevainé Dr. Balogh Ágnes* egyetemi adjunktus (Építésztörténeti Tanszék)

4. *Paizs Zoltán*: Geopotenciál modell számítása GRACE mérésekből

Konzulens: *Dr. Földváry Lóránt* tudományos munkatárs (Általános- és Felsőgeodézia Tanszék)

5. *Vass Imre–Rácz Zoltán*: GPS-pálya és a mérési időintervallum hatása a helymeghatározás pontosságára

Konzulensek: *Dr. Rózsa Szabolcs* egyetemi adjunktus, *dr. Földváry Lóránt* tudományos munkatárs (Általános- és Felsőgeodézia Tanszék)

6. *Paizs Zoltán*: Nógrádverőce anno, a geodéziai mérőgyakorlatok hőskora

Konzulens: *Noéh Ferenc* egyetemi adjunktus (Általános- és Felsőgeodézia Tanszék)

Hallgatóink színvonalas előadásokat tartottak. Munkájuk értékelése során két I., három II. és egy III. díjat nyertek a kari TDK összesítésben, valamint a rendezvényünket támogató több intézmény ajándékát érdemelték ki.

Dr. Ádám József

Kruspér István (1818–1905)

Kruspér István 1818. január 25-én született Miskolcon. Iskoláit Miskolcon végezte, majd joghallgató lett Késmárkon. Jogi tanulmányait félbehagyva 1836-ban Lőcsén egy mérnök mellett gyakornoki tevékenységet látott el. 1841 és 1844 között a bécsi politechnikai intézetben végezte egyetemi tanulmányait. Végzés után ugyanitt 1844-től 1847-ig *Simon Stampfer* professzor tanársegéde volt.

1850-ben meghívták a pesti József Ipartanoda tanárának, ahol a gyakorlati mérten és a mechanikai technológia helyettes tanára 1857-ig, majd ezt követően nyugdíjazásáig, 1894-ig nyilvános egyetemi tanára. Az említett tantárgyak mellett a felsőbb mennyiségtan, a mechanika, a géptan

és szerkezettan helyettes tanáraként is működött. Az Ipartanoda Műegyetemmel fejlesztésével a geodézia tanára volt 1894-ig. 1871 és 1874 között a mérnöki és építészeti osztály dékánja volt. A 2002-ben fennállásának 225. évfordulóját ünneplő tanszékünket ő vezette a leghosszabb ideig, 1851-től 1894-ig.

Kruspér István 1878 és 1894 között a kormány által felállított MértékHITELESÍTŐ Bizottság igazgatója volt. 15 éven át aktívan részt vett a Nemzetközi Mértékügyi Bizottság munkájában. A Magyar Kormány megbízásából Szily Kálmánnal együtt vitték ki Párizsba az MTA birtokában lévő méter- és kilogrammetalont komparálás céljából, és végezték el az összehasonlítást 1870 áprilisában. A 12 személyből álló Nemzetközi Mértékügyi Bizottságban Magyarországot képviselte. Kiemelkedő tevékenységének elismeréseként sévresi porcelánvázával tüntették ki Párizsban. A tengerkék amforára aranybetűkkel írták rá az eseményt és a nevét, amely vázát ma a Magyar Nemzeti Múzeum őrzi.

Az etalon vizsgálatához több új műszert szerkesztett, más műszereken javításokat eszközölt. Új szintező műszert (akkori nevén „lejtmérőt”) is tervezett, amelyet Németországban gyártottak. Műszereivel az 1878-i párizsi kiállításon ezüst-, az 1885. évi brüsszeli kiállításon pedig aranyérmeket nyert. Több geodéziai műszer konstrukcióját a Bosnyák téri geodéziai székházban állították ki.

Jelentős szerepe volt az 1874. évi VIII. tc. előkészítésében, amely Magyarországon egyedül törvényes mértékegységgé nyilvánította a métert és a kilogrammot.

1869 és 1871 között az általa elkészített tervek alapján, személyes felügyelete mellett végezték Pest város felmérését. Rábízták Buda 1872 és 1875 között elvégzett felmérésének, valamint Szeged város háromszögelésének és szintezésének a felülvizsgálatát is.

Legismertebb műve, a „Földmértan” c. könyve három kiadást ért meg. A művet az MTA 1870-ben

Akadémiai nagydíjjal tüntette ki, és 400 arannyal jutalmazta. Nyomatott formában ez az első magyar nyelvű geodéziai kézikönyv, amelyről Arany János, az MTA akkori főtitkára vonatkozó jelentésében a következőket írja (Keresztury, 1964: 405. o.): „...a gyakorlati mértant kimerítőleg tárgyalja; irodalmunkban úttörő; nemcsak a tudomány színvonalán áll, hanem azt sok részben előbbre is viszi, gyakorlati haszna jelentékeny és nagyon élénken érzett hézagot tölt ki.” A mű kéziratának lektorálására – egyébként – Arany János Szabó József akadémikust kérte fel.

Kruspér István a Magyar Mérnök és Építész Egylet alapító tagja és elnökhelyettese volt. Elnöke volt az Egylet „földmérészeti” szakosztályának is 1896-ig.

Kruspér István elméleti és gyakorlati munkássága a geodézia területén jelentős. Meteorológiai vonatkozású vizsgálatokkal is foglalkozott. Egyetemi tanárként kiváló pedagógus volt. Tanítványai szerették és tisztelték.

Kruspér István kiemelkedő munkásságát számos kitüntetéssel ismerték el. Az MTA a szabadságharc utáni első tagválasztó ülésén, 1858-ban levelező tagjává, 1870-ben rendes tagjává, 1899-ben pedig tiszteletbeli tagjává választotta. A Francia Tudományos Akadémia is tagjai közé választotta 1872-ben. Megkapta a Vaskorona-rendet (1885) és a Lipót-rend lovagkeresztjét (1894), a szerb Trakova-rendet (1884) és a francia Becsületrend tisztii keresztjét (1894). Tiszteletére a MTESZ Méréstechnikai és Automatizálási Tudományos Egyesület 1956-ban Kruspér István-émléktermet alapított.

Emlékének megőrzése céljából Egyetemünk aulájában áll mellszobra, a magasságszint 20–21. számú előadótermet róla nevezték el; ez a Kruspér-terem, amely Tanszékünk mellett található. Emlékét őrzi a Fiumei úti temetőben található síremlék. Fővárosunk 1907-ben utcát nevezett el róla, mely Egyetemünk közelében található.

Dr. Ádám József

Oltay Károly (1881–1955)

Oltay Károly a magyar geodéziai tudomány és műszaki felsőoktatás kiemelkedő egyénisége 1881. április 8-án született Budapesten. A magyar királyi József Műegyetem Mérnöki és Építész-mérnöki Karán 1903-ban kitüntetéses diplomát szerzett, amivel elnyerte a Magyar Mérnök és Építész Egylet Fábrián-díját.

Báró Eötvös Loránd a nehézségi gyorsulás és a függővonal-elhajlás eredményeinek felsőgeodéziai módszerekkel történő ellenőrzésére 1907-ben a fiatal Oltay Károlyt kérte fel. Az aradi síkon végzett

sarkmagasság és azimut meghatározásokkal *Oltay* alátámasztotta az Eötvös-ingával végzett mérések megalapozottságát.

A József Műegyetem Tanácsának felterjesztésére *I. Ferenc József* király és császár 1913-ban *Oltayt* egyetemi tanárrá nevezte ki. Tanszékvezetői tanári működése 42 évig, 1955-ben bekövetkezett haláláig tartott. Legnagyobb érdeme 52 éves oktatói és 42 éves professzori működése, amelynek során háromszor választották a Mérnöki és Építészmérnöki Kar dékánjává. Évtizedekig tanárelnöke volt a Műegyetemi Segélyegyletnek – a későbbi Diákjóléti Intézetnek –, így sok tehetséges szegény sorsú hallgatót segített diplomája megszerzésében.

A Műegyetemet 1901-ben jogosították fel doktori cím adományozására. *Oltay* iskolateremtő munkáját fémjelzi, hogy korábbi hallgatói közül 1949-ig számosan szereztek doktori (dr. techn) címet, köztük *Hazay István*, *Rédey István*, *Homoródi Lajos*, akik később az egyetem professzorai lettek. Egykori tanítványai közül ma is három egyetemi tanár van a Geodézia tanszéken.

Oltay négykötetes tan- és kézikönyve 1919–20-ban jelent meg, amit a Magyar Mérnök és Építész Egylet aranyéremmel tüntetett ki. A könyv megjelenésének idejében, hazánkban egyetemi tankönyv alig akad, műszaki irodalmunk is nélkülözötte az átfogó, magas szintű, magyar nyelvű munkákat. Ez a tan- és kézikönyv 1954-ig hét kiadást ért el, és egész mérnök-generációk ebből sajátították el a geodéziát.

1925-ben megalapította a Geodéziai Közlöny című magas szintű tudományos folyóiratot, amely csaknem negyed századon át egyetlen szakirodalmi fóruma volt a földmérés művelőinek. A Közlöny 1949-ben bekövetkezett megszűnéséig főszerkesztője volt a lapnak.

Irodalmi munkásságát 120 önálló könyv és tanulmány, valamint több mint 80 kisebb cikk és dolgozat fémjelzi.

Az 1919-ben alakult Nemzetközi Geodéziai és Geofizikai Unió Magyar Nemzeti Bizottságának 1930–1945 között elnöke volt, ugyanis az NGGU csak 1930-ban vette fel hazánkat tagjai sorába.

Az első világháború alatt alakult ki kapcsolata a hazai műszergyártással, a Magyar Optikai és Művek elődjével, a SÜSS Nándor Optikai és Finommechanikai Rt.-vel. *Oltay* tervezésével fejlesztették ki az *Oltay*-féle szabatos szintezőműszert és a prizmás tahimétert.

A Szent István Akadémia rendes tagjává, ezt követően a Magyar Tudományos Akadémia 1918-ban, 37 éves korában *Oltayt* levelező tagjává választotta.

Oltay 1929-ben megalapította és 12 évig elnökeként vezette a Magyar Fotogrammetriai Társaságot.

A Magyar Mérnöki Kamara jogelődjének, a Magyar Mérnök és Építész Egyletnek társelnöke volt. 1944-ben lett a felsőház tagja, ennek munkájában azonban már nem vett részt.

Oltay 1930-ban a magyar delegáció vezetőjeként Zürichben részt vett a Nemzetközi Fotogrammetriai Társaság (ISP) és a Földmérők Nemzetközi Szövetsége (FIG) együttes kongresszusán. Zürichben alkalmá volt tanulmányozni a svájci szabatos városmérést. Hazatérése után minden tekintélyét latba vetette, hogy az akkori székesfővárosunk részletes, szabatos felmérése megvalósuljon. Budapest Székesfőváros Törvényhatósági Tanácsa 1932-ben – a legnagyobb gazdasági válság idején – három millió arany pengőt szavazott meg az új városmérés megvalósítására. A munka irányítását a Városmérési Kirendeltség végezte, amelynek *Oltay* 1948-ig vezetője volt. *Oltay* irányítása alatt 1944 nyaráig elkészültek a budai kerületek térképei, valamint a pesti kerületek térképeinek mintegy harmada, ezt követően 1948-ig a főváros akkori 14 kerületének szabatos térképei. Az új térképrendszer létrehozását igényelte a korszerű városrendezés, az ingatlanok nyilvántartásának továbbfejlesztése, valamint az ingatlanforgalom szilárd alapokra helyezése.

A József Nádor Műegyetemen 1940-ben hívták életre a Mérnöki Továbbképző Intézetet, amelynek jelentős szerepe volt az okleveles mérnökök továbbképzésében. *Oltay* irányításával 1940–1954 között a geodéziai tudomány kiválóságai 29 továbbképző tanfolyamot tartottak, ebből *Oltay* személyesen ötöt.

A Magyar Tudományos Akadémia 1949-es átszervezésekor *Oltayt* megfosztották levelező tagságától, és tanácskozó taggá minősítették át. Az Akadémia 1989-es közgyűlésének határozata értelmében 122 tanácskozó tagot rehabilitáltak, ekkor kapta vissza *Oltay* posztumusz levelező tagságát. (Mindössze négy tanácskozó tag érte meg a rehabilitációt.) *Oltay* 1955. október 18-án bekövetkezett haláláig vezette a Műegyetem Geodézia Tanszékét. A Farkasréti temetőben történt búcsúztatását követően hamvait *Marianne* nevű leánya férjének – *Strassoldo* grófnak – családi kriptájában helyezték el. Végso nyughelye Olaszországban, Udine mellett *Strassoldo* községben van.

Halálának 50. évfordulója alkalmából a Magyar Tudományos Akadémia, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, a Magyar Mérnöki Kamara, valamint Budapest XI. kerület – Újbuda – Önkormányzata 2005. november 10-én 10 órakor emléktáblát avatott a Bartók Béla út 79 sz. alatti ház homlokzatán, ahol *Oltay* professzor 1931–1955 között élt és alkotott.

Dr. Horváth Kálmán

Hazay István (1901–1995)

A XX. század második felének kiemelkedő mérnök, tanár és tudós egyénisége. Mérnöki oklevelet 1922-ben szerzett a budapesti József Műegyetemen. Ifjú mérnökként 1923-tól az *Állami Földmérés* szolgálatába állt, ahol előbb földmérőmérnöki, majd háromszögelő-mérnöki szakvizsgát tett. Kerek 30 évi *gyakorlati mérnöki tevékenysége* során részt vett a földmérés valamennyi, egyszerűbb és magasabb rendű munkájában. Különös gyakorlatot szerzett a felső- és alsórendű háromszögelés mérési és számítási munkáiban, a szabatos szintezés, a csillagászati geodéziai munkálatok és a városmérések területén.

Kiváló mérnöki és irányítóképessége révén hamarosan vezetővé vált. Először Budapest főváros háromszögelésében és részletes felmérésében, majd 1938-tól a Pénzügyminisztériumban az Állami Földmérés központi felügyeleti tevékenységében kapott vezetői feladatot. 1942-től az egész Állami Földmérés vezetője lett.

Gyakorló mérnöki tevékenysége mellett hamarosan megnyilvánult érdeklődése és jó érzéke az *oktatási és a tudományos munka* iránt. Az Állami Földmérés háromszögelő mérnöki tanfolyamain először kiegészítő tanítást, később csillagászati geodéziát is tanított. 1930-tól megjelentek első tanulmányai. 1934-ben szerzett *műszaki doktori* címet a Műegyetemen a csillagászati geodézia tárgykörében készített doktori értekezése alapján. 1938-ban jelent meg a „Kiegészítő számítás a geodéziai gyakorlatban” című első könyve. További oktató és tudományos munkája alapján a Műegyetem magántanárrá habilitálta 1941-ben. Ettől kezdve gyakorlati munkája mellett rendszeresen tartott egyetemi előadásokat az Egyetem Bánya- és Erdőmérnöki Karán, Sopronban.

A második világháborút követő társadalmi átalakulás során az Állami Földmérést is teljesen átszervezték, de ennek vezetésére, politikai okból, őt nem találták alkalmasnak, így állás nélkül maradt. Rövid átmeneti idő után teljes munkaerejét a felsőoktatásban és a tudományos munkában hasznosította,

és itt alkotott maradandót.

Döntő szerepe volt a Magyarországon akkor bevezetett önálló földmérőmérnök-képzés megszervezésében és tartalmi irányításában, először meghívott előadóként, majd 1953-tól a Földmérőmérnöki Kar Alkalmazott

Geodézia Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanáráként. Hihetetlenül rövid idő alatt dolgozta ki több földmérőmérnöki szaktantárgy teljes tananyagát, és írta meg egyetemi jegyzetüket (Országos felmérés 1–2 1953, 1955; Földrajzi helymeghatározás 1954, 1955; Földrendezés 1952; Geodéziai számítások számológéppel 1951 stb.). Ezek mellett meghívott előadóként oktatott a budapesti hadmérnök-képzés térképész szakán is.

A földmérőmérnök-képzést későbbben Miskolcra, majd rövid idő után, 1959-ben Budapestre helyezték át. Itt a II. Geodézia, majd későbbi nevén Felsőgeodézia Tanszék vezetője volt 1971-ig. Közben néhány évre a Topográfia és Fotogrammetria Tanszék megbízott vezetője is volt. Hamarosan magasabb egyetemi vezetői feladatokat is kapott; 1960–64 között az akkor Mérnöki (ma Építőmérnöki) Kar dékánja, majd ezt követően 1967-ig, a két egyetem egyesítéséig (amelyben maga is jelentős szerepet játszott) az akkori Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem rektora.

Tantárgyainak kiválóan összeállított és felépített anyagát egyszerű, közérthető előadási stílusban tudta átadni a hallgatóságának. Szeretett is tanítani, előadni, amit nyugállományba vonulása után is, egészen 89 éves koráig, folytatott. Tantárgyainak anyagát a földmérőmérnöki gyakorlat igényei és saját széleskörű mérnöki tapasztalatai alapján dolgozta ki, és kiváló jegyzetekben, majd egyetemi tankönyvekben jelentette meg (Országos felmérés 1959; Kiegészítő számítások 1960–61; Vetülettan 1964; Országos felmérés és műszaki földrendezés /Szalontai Lászlóval/ 1967 és 1973; Nagyméretarányú felmérések 1979).

Tudományos kutatási tevékenysége is mindig a mérnöki gyakorlat által felvetett kérdések megoldására irányult. Legkedveltebb kutatási területe a *kiegészítő számítás* volt. Ebben a témakörben jelent meg, a már említett, fiatalkori első szakkönyve, majd az

érett professzor egyetemi tankönyve (1966 és 1968), amit később az Akadémiai Kiadó angol nyelven is megjelentetett (*Adjusting calculations in surveying* 1970). Könyvei mellett tanulmányainak többsége is idekapcsolódik. Kiemelkedő eredményei: a mechanikai kiegyenlítés új elmélete és a statikai koordináta-kiegyenlítés, a „domináns pontok” módszeréhez kapcsolódó kutatásainak eredményei, a kiegyenlítésben alkalmazott súlyok dimenziója és a súlytranszformáció, fiktív mérések alkalmazása a geodéziai hálózatok számításában, sokszögelési csomópont-rendszerek kiegyenlítési módszere, a függőleges kéregmozgási szintezési hálózatok kiegyenlítésének megoldása a mozgás gyorsulásának figyelembevételével stb.

Az igen eredményesen és széles körben művelt másik kutatási területe a *vetülettan* volt. Ebben első nagy önálló műve az Akadémiai Kiadó által megjelentetett „Földi vetületek” c. könyve (1954). Eredményeinek jelentős része a Gauss–Krüger vetület magyarországi bevezetésével kapcsolatos. Alapvető műve gyakorlati táblázatokkal a „Gauss–Krüger koordináták számítása” (*Tárczy-Hornoch Antal társszerzővel*, 1954). Számos észrevétellel, javaslattal járult hozzá az Egységes Országos Térképrendszer bevezetéséhez. Alapvető fontosságú a térképi méretarány fogalmának tisztázása érdekében kifejtett munkássága.

Szakírói működésének egyik kiemelkedő eredménye a háromkötetes „Geodéziai kézikönyv” (1956–60), amelynek szerkesztője és mintegy 25%-ban szerzője.

Tömör áttekintést ad a geodéziáról más területen dolgozó mérnököknek a „Bányászati kézikönyv” (1965) és a „Mérnöki kézikönyv” (1981) általa írt „Geodézia” fejezete.

Tudományos, oktatói és szakirodalmi működésének eredménye összesen 17 könyv, könyvrészlet és egyetemi jegyzet, valamint mintegy 100 magyar és idegen nyelvű tanulmány. Műveinek jellemzője az éles, tiszta, logikus és szabatos mérnöki gondolkodásmód és fogalomalkotás, a közérthetőség, valamint szép magyar nyelvezete.

Tudományos eredményeinek elismeréseképpen 1952-ben elnyerte a „műszaki tudomány doktora” fokozatot, 1967-ben az MTA levelező, majd 1976-ban rendes tagjai közé választotta. Hosszú ideig az MTA Geodéziai Tudományos Bizottságának elnöke volt.

Életművét a Kossuth-díj, miniszteri és kormánykitüntetések, a geodéták Lázár deák emlékérméje és Fasching Antal emlékérméje, a Budapesti Műszaki Egyetem emlékérméje, tiszteletbeli doktori és professor emeritus címe fémjelzi. Mindezek értékét emeli, hogy élete egész folyamán megőrizte politikai függetlenségét.

Hazay Istvánt, az „embert” mérhetetlen szakmaszeretete, szorgalma, munkabírása, közvetlen és

mindig segítőkész embersége jellemezte, melyekkel követendő példaképpül szolgált földmérő generációk számára. Olyan munkahelyi légkört teremtett maga körül, amelyben főnök helyett inkább atyai jó barátja volt beosztottjainak. Irányítása mellett tanítványai, ill. munkatársai közül hárman lettek akadémikusok, többen professzorok, a tudomány doktorai, kandidátusai, felelős műszaki vezetők. Munkatársai közül ketten követték őt a Műegyetem rektori székében. Mindezek mellett családszerető férj és apa volt, aki a szakkönyvei mellett mesekönyvet is tudott írni gyermekeinek.

Emlékét születésének 100. évfordulóján közadakozásból állított mellszobra is őrzi a Műegyetem kertjében.

Dr. Biró Péter

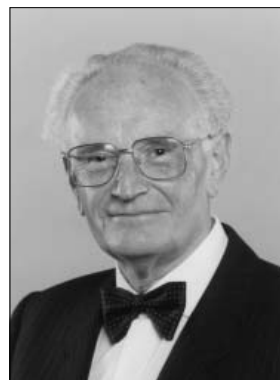

A 75 ÉVES BIRÓ PÉTER AKADÉMIKUST KÖSZÖNTŐ ÜNNEPI TUDOMÁNYOS ÜLÉS

A Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Földtudományok Osztálya és a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME) Általános- és Felsőgeodézia Tanszéke a „Magyar Tudomány Ünnepe” rendezvénysorozat keretében a 75 éves Biró Péter akadémikust köszöntő, ünnepi tudományos ülést szervezett. A rendezvényre 2005. november 30-án 10 órai kezdettel került sor az MTA székház kistermében (Budapest, V. ker. Roosevelt tér 9.).

A köszöntőt követően a következő tudományos előadások hangzottak el:

1. *Völgyesi Lajos*, a földtudomány kandidátusa (BME Általános- és Felsőgeodézia Tanszék): Eötvös-inga mérések geodéziai alkalmazása
2. *Rózsa Szabolcs*, PhD és *Tóth Gyula*, a műszaki tudomány kandidátusa (BME Általános- és Felsőgeodézia Tanszék): A topográfia hatása az Eötvös-tenzor elemeire
3. *Bányai László*, a műszaki tudomány kandidátusa (MTA Geodéziai és Geofizikai Kutatóintézet): GPS-antennák fáziscentrumának vizsgálata teljes helycserés mérési eljárással

4. *Busics György*, dr. techn. (NyME Geoinformatikai Főiskolai Kar):
A geodéziai vonatkoztatási rendszerek és hatásuk a gyakorlatra
5. *Papp Gábor*, a műszaki tudomány kandidátusa (MTA Geodéziai és Geofizikai Kutatóintézet):
Vissza a gyökerekhez: a nehézségi erőter szintetikus modellezése és ok-okozati összefüggéseinek vizsgálata
6. *Földváry Lóránt*, PhD (MTA-BME Fizikai geodézia és geodinamikai kutatócsoport) és *Paizs Zoltán* egyetemi hallgató (BME Általános- és Felsőgeodézia Tanszék):
A tanszéki GRACE-kutatások legújabb eredményei

A jelen sorok írója köszöntőjében kiemelte, hogy *Biró Péter* akadémikus a hazai geodéziatudomány egyik kiemelkedő személyisége, aki nemzetközi szinten is ismert és elismert a felsőoktatásban betöltött szerepe, valamint a tudományos kutatási tevékenysége révén. A felsőgeodézia, elsősorban a fizikai geodézia és a geodinamika területén ért el nemzetközi szinten is nagyra értékelt eredményeket.

Sokrétű tudományos és oktatói munkássága mellett meghatározó jelentőségű a tudományszervezői és tudományos közéleti tevékenysége is. Nehéz időszakban, a rendszerváltást követően volt az MTA Föld- és Bányászati Tudományok (mai nevén a Földtudományok) Osztályának elnökhelyettese hat éven át és Egyetemünkön pedig előbb rektorhelyettes, majd 1994–1997 között a BME rektora. Mind az Osztály, mind az Egyetem működését és tevékenységét békében és kiegyensúlyozottan irányította. Köszönhető ez a nyugodt, türelmes és jó emberi tulajdonságokkal megáldott természetének.

Az utóbbi öt évben több kitüntetésben is részesült, amelyek eredményes és sikeres életpályájának elismerését jelentik. Így Széchenyi-díjban részesült már 1999-ben, és a Karlsruhei Egyetem tiszteletbeli doktori címét is megkapta 2003-ban (Geodézia és Kartográfia 2003/3. száma). Kitüntetései között találhatjuk az Eötvös Loránd-díjat és a Fasching Antal-díjat is.

70. életévének betöltése után (addigi tevékenységének méltatása a Geodézia és Kartográfia 2000/7. számában található) professor emeritus címet kapott. A BME Általános- és Felsőgeodézia Tanszékén azóta is személyesen – nagy lelkiismeretességgel és odaadással – tartja meg a felsőgeodézia és a kozmikus geodézia tantárgyak előadásainak nagy részét, sőt ezekből a tárgyakból jegyzetet készített elektronikus formában, amelyeket a hallgatók a tanszék honlapjáról letölthetnek. Aktívan részt vesz az MTA Földtudományok Osztályának munkájában.

A Geodézia és Kartográfia 2005/10. számában a vele készített beszélgetésből gyermekkoráról, szakmai-tudományos működésén és felsőoktatási tevékenységén át, napjaink nyugdíjas életéről tudhatunk meg sok részletet, beleértve hobby tevékenységét is. *Biró Péter* akadémikusnak kívánunk további jó erőt, egészséget, alkotókedvet és munkájában sok sikert.

Dr. Ádám József

DIGITÁLIS ALAPTÉRKÉPEK FORGALOMBA ADÁSA A FŐVÁROSBAN

2005. december 21-én fejeződött be Budapest XV. kerülete új digitális alaptérképének (DAT) közszemle útján történő forgalomba adása, az akkor még Fővárosi Kerületek Földhivatalában.

Ugyanakkor, mint tudjuk – első nagy fejezetként – elkészült az egész ország külterületi részeinek digitálisan kezelhető térképi állománya (KÜVET). Ezt – következő nagy feladatként – a szabatos digitális alaptérképi állomány elkészítése és forgalomba adása követheti.

Fentiekre tekintettel, mivel az elmúlt hat év alatt Budapest 23 kerületéből eddig összesen 19 kerület új térképi állományának forgalomba adását koordináltam végig, úgy éreztem, megosztom tapasztalataimat, kialakított gyakorlatunkat a kollégákkal, a szakmával.

A témát három fő részre osztva érdemes végig tárgyalni:

- I. DAT készítéséhez szükséges adatszolgáltatás és folyamatos hibajavítások
- II. Állami átvétel utáni közszemle útján történő forgalomba adás
- III. Felszólamlások

I. rész

A feladat végrehajtása a pályázatban nyertes cég felé a kiírásnak megfelelő teljes körű, gyors adatszolgáltatással (szigorúan átadás-átvételi jegyzőkönyvekkel!) kezdődik. Ezzel párhuzamosan, a munkavégzés közben, megtörténik a vállalkozó által jelzett vélt vagy valódi ellentmondások vizsgálata, javítása, soron kívül. Annak érdekében, hogy ez folyamatosan és zökkenőmentesen menjen, az osztályon egy kollégának kiemelten ezen adatszolgáltatások és vizsgálatok intézése, koordinálása volt a feladata.

Néhány tipikusan jelzett hiba rávilágít arra, miért fogalmaztam úgy, hogy vélt vagy valódi hibák:

- leggyakrabban a jelzett területeltérés hibás koordináta bevételből, illetve a sztereografikus vetületi rendszerből az EOVS-ba történő transzformálásból fakadt;
- főleg közterületek területénél gyakoriak a változási vázrajzok hibás, hiányos átvezetéséből fakadó területi ellentmondások („a közterületnél a sorrendiség nem kötelező!” elve alapján rosszul göngyölt területek);
- a helyrajzi számok felcseréltsége – főleg hibás megosztás átvezetésekor (tipikusan, amikor a házszámzás és a megosztás helyrajzi számozása ellentétes irányú);
- a nyilvántartott művelési ág és a tényleges helyszíni állapot közötti ellentmondás, melynek rendezéséhez, megválaszolásához be kell vonni a földügyi, „mezőgazdász” kollégákat is.

II. rész

A munka befejeztével, illetve az ezt követő állami átvétel megtörténte után felgyorsulnak és többrétegűvé válnak az események, melyek végcélja az új digitális alaptérkép és a hozzátartozó új tulajdoni lap I. részeknek a közszemle útján történő forgalomba adása.

A jogszabályok korábról és jelenleg is elég szűkösen fogalmaznak:

- *“Az alaptérképet és területi adatait (területjegyzék) az ingatlan-nyilvántartási jogszabályokban meghatározott ingatlan-nyilvántartási munkarészekkel együtt az illetékes körzeti földhivatalnál harminc napig közszemlére kell tenni. Erről az érintett tulajdonosokat a helyben szokásos módon és egy országos napilapban közzétett hirdetéssel értesíteni kell.”* (16/1997. (III. 5.) FM rendelet);
- *“A megváltozott adatok tulajdoni lapon történő feltüntetése után a tulajdoni lapokat és a külön jogszabályban meghatározott állami földmérési alaptérképeket, valamint a hozzá tartozó területjegyzéket az illetékes földhivatalnál harminc napra közszemlére kell tenni. Erről az érdekelteket a helyben szokásos módon és egy országos napilapban közzétett közlemény útján kell értesíteni.”* (117/2005. (XII. 19.) FVM rendelet).

Így ennek gyakorlati formáját mi, a magunk módján alakítottuk ki.

A hirdetésnyilvánítás kifüggesztése és a legalább egy országos napilapban való megjelentetése viszonylag egyértelmű – erre azért még később részletesen visszatérek –, most viszont nézzük a „helyben szokásos módon” kifejtését, értelmezését.

Az elmúlt évek tapasztalata alapján nagyon hamar megállapítottuk, hogy a közszemle során a hivatalban megjelenők több mint kilencven százaléka nem az országos napilapokban megjelent vagy a hivatalokban (földhivatal és önkormányzat) kifüggesztett hirdetésnyilvánításra hivatkozik, mint információs forrásra, hanem a saját, regionális, helyi, kerületi újságjukban megjelentetett hirdetésnyilvánításra. Mindebből az következik, hogy az egész forgalomba adást ehhez a momentumhoz igazítva kell megszervezni.

A legtöbb helyi, önkormányzati lap havonta jelenik meg. Ehhez hozzá kell kalkulálni még a lapzártást is. Mindezek alapján legalább 6–8 héttel előre el kell dönteni a közszemle induló dátumát, s onnantól kezdve ahhoz szigorúan tartani kell magunkat. Hisz nagyjából ekkora átfutási idő kell ahhoz, hogy a legjelentősebb hírforráson keresztül megfelelő időben eljusson hirdetésnyilvánításunk az érintettekhez.

Az ország jelenlegi túlpolitizáltságára tekintettel – összhangban azzal, hogy egy közhivatalnak politikamentesnek, semlegesnek kell lennie – mi a jogszabályi egy országos napilap helyett két országosban (Népszabadság; Magyar Nemzet) jelentetjük meg hirdetésnyilvánításunkat. Ezen kívül a Budapest Újság Közérdekű Hirdetésnyilvánítás rovatában is közzé tesszük azt. Ez utóbbinak – amellet, hogy szintén nagy olvasótáborhoz jut el – az az előnye is megvan, hogy ingyenes, hasonlóképpen a helyi önkormányzati lapokhoz. *(Ami a mai hirdetésnyilvánítás tarifákat és a földhivatalok anyagi helyzetét figyelembe véve, nem egy elhanyagolandó szempont!)*

Vidéken, a fentebb leírt semlegesség valószínűleg jól megoldható lenne a helyi, megyei hírlapokkal is, bár ezek nem okvetlenül tekinthetők országos napilapnak. *(De lehet, hogy ezzel kapcsolatban érdemes lenne egy-két kört futni jogászai körökben.)*

Ezzel párhuzamosan levélben megkeressük az illetékes önkormányzat polgármesterét, és tájékoztatjuk a közszemlééről, egyúttal felkérjük, hogy a *“Hirdetésnyilvánítás”*-t függesztesse ki a polgármesteri hivatalban, illetve a kerületi lapban szíveskedjen megjelentetni. (Egyébként a biztonság kedvéért érdemes közvetlenül az adott újság szerkesztőségét is megkeresni ugyanezzel a kéréssel.)

A meghirdetés elindítása után nézzük a közszemle előtti további feladatokat. Nagyjából szintén ezzel a 6–8 héttel korábbi időpontban vonjuk be a munkába az informatikusainkat. A már teljesen digitálisan kezelt tulajdoni lap állományt, illetve ügyiratkezelést figyelembe véve két listát kell lekérdeztetnünk:

- az egyik a zárolt lapok listája;
- a másik a telekhatár rendezéssel érintett ingatlanoké.

Szinte mindig akad egy-két olyan tulajdoni lap, melyen valamilyen ügy kapcsán hiánypótlást adott ki az ügyintéző, nyilvántartásba tette, de közben zárva hagyta a lapot. Előfordult már olyan is, hogy a digitális betöltéskor – foganatosítás nélkül – függőben maradt a lefoglalt lap. Fontos az összes zárolt státusz elintézése vagy feloldása, mert a forgalomba adáskor a digitális adatállományt zárolt állapotban nem tudja kezelni a nyilvántartó program. Épp' ezért a zárolt lapok listáját egészen az átállításig folyamatosan kell kérni, ellenőrizni.

A telekhatár rendezések vizsgálata témájukból fakadóan is nagyon fontos. Mivel ezek mind igen több-rétegű, összetett ügyek, így sok buktató fordulhat elő intézésükkor. Szinte alig van ezek között olyan ügy, amelyben ne kéne kiadni valamilyen hiánypótlási felhívást. Ugyanakkor, mivel az új DAT állománnyal a kiindulás is változik, célszerű ezeket a változásokat, hacsak lehet még az átállítás előtt lerendezni, vagy ha ez nem lehetséges, úgy mindenféleképpen már csak a forgalomba adás után lehet azt végrehajtani – ez esetben természetesen hivatalból kell majd a szükséges adatmódosításokat a munkarészekben átvezetni. Ennek megfelelően a saját új adatállományunk mellett az önkormányzati jóváhagyó határozatnak a szellemiségét, tényleges szándékát figyelembe véve kell a változást a nyilvántartáson (térkép, tulajdoni lap) átvezetni. Ennek érdekében rendeltük el hivatalvezetői utasításban minden átállt kerület esetében, hogy az ingatlan-nyilvántartási osztály ügyintézője, minden – az új DAT forgalomba adása előtt készült – vázrajz esetén kérjen új, javított adatállományt a földmérési osztálytól.

Itt érdemes néhány szót szólni ezekről az átdolgozásokról. Hisz ezek nem egyszerű átranzformálások, s mindig egyedi mérlegelést, nagyfokú szakmai tapasztalatot igényelnek. Az átdolgozáskor mindig az eredeti szándékot kell alapul vennünk. Ha például egyértelműen felezni kívánták az ingatlant, úgy az új adatok alapján is felezővonalat határozunk meg, de ha egyértelműen az állapítható meg, hogy a megosztás valamilyen helyszíni állapothoz (meglévő épület falsík vonalához) illeszkedik, úgy továbbra is azt kell figyelembe venni, függetlenül az esetleges területváltozásoktól. Természetesen az utcaszabályozás vonalát még ez esetben sem módosíthatjuk. De térjünk vissza a közszemle előkészítésének további teendőire.

A térképi állomány adattartalmára tekintettel, figyelembe véve egyéb határidős előírásokat is, két héttel az átállítás előtt, szintén hivatalvezetői utasításban elrendelve kell felfüggeszteni minden, a nyilvántartási térképet, illetve a tulajdoni lapok I. részét érintő adatváltozás átvezetést, ugyanis csak így

biztosítható, hogy az addigi minden időközi változás bedolgozásra kerülhessen az új állományba is, majd ez által összeálljon az átállításra kerülő állomány. Ennek elmaradása esetén, az időközi folyamatos változásvezetés következtében anomáliák keletkezhetnek a közszemlével forgalomba adott új nyilvántartási térkép és az addig hatályos és vezetett térképi állomány, illetve tulajdoni lap I. részei között, melyek utólagos kivizsgálása és javítása hatványozottan nagyobb problémákat és feladatokat róna a hivatalra, mint a két hétre felfüggesztett átvezetés általi esetleges ügyirat feltorlódás.

Az adatbázis átállítása előtt – a TAKARNET-re tekintettel – az adatbázis biztonsága érdekében le kell kapcsolni a körzeti hivatalt a "hálóról" arra az időre, míg folyik az átállítás. Erről persze értesíteni kell/illik a többi földhivatalt is.

A közszemlét végző kollégák számát 2–3 főben érdemes megállapítani és állandósítani. Így viszonylag hamar megfelelő gyakorlatra tesznek szert a felgyülemlett tapasztalatok alapján, kialakulnak a megfelelően megfogalmazott magyarázó mondatok, szófordulatok, melyeknél alapvető fontosságú, hogy úgy magyarázzuk el a térképfelújítás lényegét az ügyfeleknek, hogy megértsék. Ők nem szakemberek, a magyarázatot át kell vinni az általános műveltség szintjére vagy – ahogy szokták – mondani a köznapri konyhanyelv szókincs-világába.

Ezt segíteni tudjuk azzal is, ha az adott önkormányzatnál elérjük, hogy a hirdeteményünk mellett jelentessen meg egy előre összeállított magyarázó jellegű írást is. Nekünk ez néhány kerületnél nagyon látványosan csökkentette a közszemlén megjelenők számát, illetve a felszólamlásokat is. Íme egy példa az ismertetőre:

„Korábban tájékoztattuk tisztelt olvasóinkat, arról, hogy elkészült kerületünk új digitális alaptérképe. Ezzel kapcsolatban további információkért megkerestük a földhivatal illetékes vezetőjét:

Mitől más ez az új térkép?

Földhivatal vezetője: *Először is a megjelenési formájában. Másfelől a készítése módjában és a megbízhatóságában. A most forgalomból kivonásra került térképek még klasszikus, papíralapú (analóg) térképek voltak. Megszerkesztették, kinyomtatták, utána forgalomba adták, majd a jogszabályoknak megfelelően ezen vezették/vezettük a változásokat. Idővel, az eredetileg jól áttekinthető térkép a változások folyamatos felülrajzolásával, az áthúzásokkal egy nagy, kusza vonalhalmazzá változott, amit már*

a hozzáértő szakemberek is csak nehezen tudtak felhasználni, értelmezni, kezelni.

Ugyanakkor a térkép anyagi hordozója, a papír, a fólia is könnyen sérül, szakad, gyűrődik, lekopik róla a festék, a tinta, a használat során koszolódik, és még sorolhatnánk tovább.

Ezzel szemben a most forgalomba kerülő digitális alaptérkép valójában egy számítógépes rendszer memóriájában lévő, szigorú előírások szerint rendezett adathalmaz, melynek csak egyik – a hagyományokra épülő megjelenési formája – a kinyomtatott papírtérkép.

Miben tér el egymástól a készítésük?

A most forgalomból kivonásra kerülő térképek az 1970-es években készültek, a kerület tekintetében elég különleges és vegyes technológiával. A térképi tartalmat részben földi eljárással történő tényleges helyszíni felmérés, részben légifénykép irodai kiértékelése alapján szerkesztették meg.

Ezek szerint az újnál már ez nem így van?

Az új digitális térképen ábrázolt minden objektum töréspontjai centiméter éles koordinátával rögzítettek. Ezen új térképi adatok az eddiginél pontosabb meghatározottságot és korszerű (számítógépes) adatkezelést biztosítanak.

Hogy készült ez az új térkép?

Az 1980-as évek közepére az egész országban megérett az igény egy nagypontosságú, országos szinten egységesen kezelhető térképrendszerre. Ennek során végezték el a nyolcvanas évek végén az egész kerület teljes – helyszíni felméréssel történő – új felmérését. A felmérés adatai nem kerültek ingatlan-nyilvántartási forgalomba. Majd a 2002–2003. években ezeket kiegészítették az időközi változásokkal, s utána az így összeállt adatállomány tartalmát érvényesítjük az ingatlan-nyilvántartásban a jelenlegi forgalomba adással.

Fontos rögzíteni azt a tényt, hogy az ingatlan-nyilvántartás átalakításával csak a földrészletek adatai (terület, beépítettség, művelési ág, stb.) változnak meg, az egyéb bejegyzett hatályos jogokat, tényeket és terheket az átalakítás nem érinti.”

Természetesen a közszemlélt a vonatkozó harminc napon belül a teljes munkaidőnkben végeztük, függetlenül az ügyfélfogadási rendtől. A megjelenők száma meglepően nagy szórást mutat. Közel hasonló nagyságú kerületek esetén volt, ahol még a százat

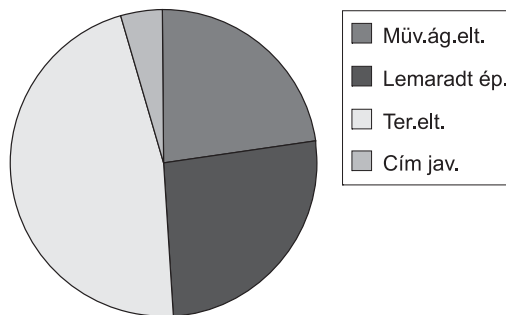
sem érte el, és volt, ahol a 600-at is meghaladta a betekintők száma.

III. rész

Harmadik témaként a jelentkező felszólamlásokat vizsgáljuk meg. Tapasztalatból állítható, hogy egy adott kerületre/területre vonatkozólag a felszólamlások nagy többsége a közszemle kezdetétől számított első négy hónapban jelentkezik. Utána is érkeznek még beadványok, de már csak szórványosan. Erre tekintettel a felszólamlások vizsgálatát is ezekre a négyhónapos intervallumokra koncentrálni végeztük.

A beadványok négy fő típusra oszthatók:

1. az összes beadvány 23%-a művelési ág eltérést,
2. további 25% (!) felépítményi eltérést jelzett, valamint
3. újabb mintegy 4% az ingatlan hibás címét reklamálta,
4. összességében a kérelmek 47%-a a klasszikus térképi vagy területi eltérés miatt került benyújtásra.

A térképi és területi eltéréseknél érdemes kihangsúlyozni, hogy azokban a kerületekben, ahol a hirdetmény mellett megjelent az írásunk is az új digitális alaptérképekről, ott az ilyen típusú felszólamlások – arányaikat tekintve – még a negyedét sem érték el a más kerületekben benyújtottakhoz képest. Ugyanakkor az összes kerületet figyelembe véve, egy-egy kerületnél a benyújtott iratok száma a földrészletekhez viszonyítva átlagosan 1–3% volt, de egyszer sem haladta meg az 5–6%-ot.

Most nézzük részletesen a beadványokat.

1. A művelési ág eltéréseknél (93%) tipikus eset, amikor a korábbi nyilvántartott és a hellyszínnel is egyező állapot ellenére mást hozott az új tu-

lajdoni lap I. rész. Ezeknél a lehetőségekhez képest soron kívül javítjuk a hibát.

2. Nagy gyakoriságú az előző eset fordítottja, amikor a tulajdoni lap jól tartalmazza a művelési ágat, de az új DAT térképről hiányzik az épület. Általában a telkek belső, hátsó részén álló gazdasági épületek maradtak le, pedig a korábbi térkép is tartalmazta és természetesen a helyszínen is ott állnak. Ilyenkor is soron kívül javítjuk a nyilvántartást, de itt semmiféleképpen nem hagyható ki – az ügyfél kiértesítésével – az épület hivatalból történő, helyszíni bemérése. Viszont a lemaradtnak vélt épületekről szóló beadványok több mint 20%-át azért utasítottuk el, mivel olyan eltérést jelzett az ügyfél, mely esetben megállapítható volt, hogy olyan felépítményi változásról van szó, melynél az illetőnek kellett volna a megfelelő változási vázrajzot benyújtania. Ilyenkor a felszólamlást elutasítottuk, egyúttal a határozatban felszólítottuk a megfelelő, átvezetésre alkalmas változási vázrajz benyújtására is, valamint ezen vázrajz benyújtásáig a tulajdoni lap III. részére feljegyeztük az épület létesítésének vagy bontásának a tényét.
3. Viszonylag kisszámú, de az ügyfeleknek igen bosszantó (például hitel felvételnél) az ingatlan hibás vagy hiányos címe. Ezeket szintén – a lehetőségekhez képest – soron kívül javítjuk.
4. A területi eltéréseket nehezményező beadványok az összes felszólalásnak majdnem a felét teszik ki. Ugyanakkor a lefolytatott eljárások után ezek mintegy 80–85%-a elutasításra kerül, s csak a maradék töredéknyi esetben kell javítanunk valamilyen formában az új digitális nyilvántartást.

Ennél a pontnál érdemes áttekinteni ezen ügyiratok kérdését a ráfordított munkaidő függvényében is. Ehhez nézzük egy „átlagos” irat intézési ütemét.

Feladat	óra
Iratkezelés (postabontás, iktatás, szignálás, majd a legvégén irattárba helyezés) összesen, szűken	1
Előkészítés (a korábbi és az új munkarészek összegyűjtése, esetleges digitalizálások, előzetes számítások, összevetések, kiértesítés helyszíni szemlérről)	5
Helyszíni szemle (pont felkeresés, felmérés, jegyzőkönyv felvétele, ki-be utazás) – minimum 2 fő (2x6)	12
Irodai kiértékelés (számítások, a régi és jelenlegi térképi állapot, valamint a helyszín összevetése, esetleg konzultálás kollégákkal, majd döntéshozatal, szükség esetén ennek nyilvántartási átvezetése) legalább	10

Vagyis egy egyszerűbb, átlagos irat vizsgálata is legalább mintegy 30 munkaórát igényel(!), és az esetek döntő többségében – az elutasítás tényéből is fakadóan – fölösleges.

Mindezek tükrében érdemes lenne átgondolni, hogy a közszemle utolsó napját követő harmincadik napon túl beadásra kerülő felszólamlásoknál következetesen alkalmazzuk az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI törvény 5. § (6) bekezdésében foglaltakat: „Az ingatlan-nyilvántartásban feltüntetett adatokkal szemben a bizonyítás azt terheli, aki az adatok helyességét, valósággal egyezőségét vitatja.”

Mindezt persze a szakmai etika normái szerint. Természetesen, egy ránézésre egyértelműen hibás térképezés esetén vagy területszámítási hibánál nem élnénk ezzel a jogszabályi lehetőséggel, hanem végrehajtanánk a hiba javítását.

Mivel Budapest kerületeinek egy jelentős része már korábban is numerikusan nyilvántartott, szabatosan felmért terület volt, így ezeknél a kerületeknél tipikus beadványi forma volt az a fajta területeltérítéssel szembeni felszólamlás, melyet az ellenőrző számítások után azonnal elutasíthattunk, mivel az eltérést a szabványban is rögzített sztereografikus és EOVS területek közötti – Budapesten – hektáronkénti mintegy 1 m²-es torzulás okozta.

Tisztelt Kollégák!

Tudom, hogy területileg változhat az adott feladat végrehajtása, de bízom benne, hogy azért lesznek olyanok, akiknek segítséget tudnak adni a leírt tapasztalataim. A munkafolyamathoz készített iratokról – megkeresésre – bárkinek szívesen küldök másolatot, mint a gyanánt. Mindenkinek kívánok jó munkát és ehhez jól használható digitális nyilvántartási adatbázisokat.

Sándor József
hivatalvezető-helyettes
Budapesti 1. sz. Körzeti Földhivatal

A BUDAPESTI 2. SZÁMÚ KÖRZETI FÖLDHIVATAL ÁTADÁSA

Az elmúlt 15 évben bekövetkezett társadalmi és gazdasági változásokkal járó folyamatok, tulajdonosi átrendeződések, az ingatlanforgalom fellendülését eredményezték. A változás különösen a fővárosban volt kiemelkedő. A fővárosi ingatlanforgalom növekedését jól jellemzi, hogy 1989-ben 111 128 db beadvány érkezett, míg 2005-ben 1 102 087 db

Gráf József földművelési és vidékfejlesztési miniszter, valamint dr. Szanyi Tibor politikai államtitkár (GKM), a kerület országgyűlési képviselője az átadási ünnepségen (Fotó: Hodobay-Böröcz András)

ügyiratérkezés volt. A növekedés közel tízszeres. Hasonló növekedés tapasztalható a tulajdoni lap másolatok kiadása terén is, amely a fővárosban 1989-ben 85 369 db volt, 2005-ben viszont már 705 592 db másolatot adtak ki.

Az elmúlt évek nagy eredménye, hogy jelenleg már a földhivatalok (vidéken, de a fővárosban is) hátralékmentesen intézik az állampolgárok ügyeit. Ez nem volt mindig így! Az ingatlan-nyilvántartást vezető földhivatalok munkája ugyanis jelentősen megnövekedett. Mivel a feladatok ellátásához kezdetben sem a személyi, sem az infrastrukturális háttér nem volt biztosított, elintézetlen ügyiratok – különösen a fővárosban – halmozódtak fel.

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium anyagi és szervezési támogatásával, a földügyi szakigazgatás összefogásával az ügyirathátralékok felszámolása 2005 elejére megtörtént.

A Fővárosi Földhivatal, ezen belül pedig a Fővárosi Kerületek Földhivatala munkáját az utóbbi időben nagyban segítette a Pest Megyei Földhivatallal közösen a Lurdy-házban megnyitott ügyfélszolgálat, amely a tulajdoni lap másolatok kiadásában csökkentette a Fővárosi Kerületek Földhivatalának ügyfélforgalmát.

A fővárosban az állampolgárok 1/5-e él, akik eddig csak a Budafoki úton lévő Fővárosi Kerületek Földhivatalában intézhették ügyes-bajos ingatlanügyeiket. Az ügyfélbarát közigazgatást, nem utolsósorban az ingatlanokkal kapcsolatos visszaélések megelőzését szolgálja számos kormányzati intézkedés, amelynek része a most átadásra került budapesti új körzeti földhivatal is, és amelyet – a tervek szerint – a fővárosban további körzeti földhivatal létesítése is követni fog.

A földhivatalokról szóló 62/1999. (VII. 21.) FVM rendelet 2006. január 1-jén hatályba lépett mó-

dosításával létrehozta a Budapesti 1. számú Körzeti Földhivatalt, amely továbbra is a Budafoki út 59. szám alatt található, valamint a Budapesti 2. számú Körzeti Földhivatalt, amely a Váci út 9–15. szám alatt nyert elhelyezést.

A Budapesti 2. számú Körzeti Földhivatal, amely a főváros egyik központi, tömegközlekedéssel jól megközelíthető helyén van, illetékessége Budapest V., VI. és XIII. kerületére terjed ki, de a főváros más területeiről is várja ügyfeleit. A földhivatali hálózat, a TAKARNET segítségével pedig nemcsak budapesti, de az ország valamennyi ingatlanáról szolgáltat tulajdoni lap másolatot.

A Budapesti 2. számú Körzeti Földhivatal

- Ingatlan-nyilvántartási és Földügyi Osztály,
- Földmérési Osztály, valamint
- Igazgatási és Ügyirat-kezelési Osztály szervezeti felállásban kezdte meg munkáját.

A körzeti földhivatal engedélyezett létszáma 48 fő, amely

- 1 fő hivatalvezetőből,
- 3 fő osztályvezetőből,
- 29 fő köztisztviselőből és
- 15 fő ügykezelőből

tevédik össze. A személyi állományból 18 fő felsőfokú végzettségű, ez a szám azonban – a többiek által már megkezdett ingatlan-nyilvántartási felsőfokú tanulmányok befejeztével – növekedni fog.

A hivatalvezető kiválasztása pályázat útján történt. A nyertes pályázó jogi egyetemi végzettséggel, közigazgatási és jogi szakvizsgával, több éves szakmai és vezetői gyakorlattal rendelkezik. Valamennyi vezető két diplomás, közigazgatási szakvizsgával és szakmai gyakorlattal látja el feladatát.

Az új körzeti földhivatalt a minisztérium költségvetési támogatásával 623 m²-en, a legkorszerűbb informatikai eszközökkel, gépekkel, berendezésekkel felszerelve hoztuk létre, ahol valamennyi dolgozó

A nemzetiszínű szalag ünnepélyes átvágása; szemben: dr. Tóth József, dr. Szanyi Tibor és Gráf József (fotó: Hodobay-Böröcz András)

Beszélgetés a miniszterrel
(Fotó: Hodobay-Böröcz András)

számára megteremtettük a lehetőséget a magas színvonalú, önálló és számon kérhető munkavégzésre.

A hivatal 2006. január 1-jei megnyitásáról és az ingatlan-nyilvántartási törvény változásairól az ügyfelek tájékoztatása igen széleskörű volt. A tájékoztatók elhelyezése valamennyi kerületi önkormányzati hivatal ügyfélszolgálati irodájában, az önkormányzatok lapjaiban megtörtént, ezen kívül az információk a kerületi kábeltelevíziókban, az írott és az elektronikus médiában is megjelentek.

Az új körzeti földhivatal működése első hónapjának tapasztalatai biztatók. Naponta mintegy 400 ügyfél keresi fel a hivatalt. Január hónapban 3451 db ingatlan-nyilvántartási beadványt nyújtottak be.

Ebben a kormányzati ciklusban az FVM hat új körzeti földhivatali épületre biztosított költségvetési forrást (Mosonmagyaróvár, Pásztó, Szombathely, Tét, Tiszaújváros, Vasvár), és folyamatban van Siklós város új földhivatali épületének beruházása is. Tíz földhivatalban jelentős felújításokat hajtott végre a földügyi szakigazgatás, amelyek közül kiemelkedik Balatonfüred, Zalaegerszeg, Tiszafüred, Békéscsaba, de folyamatban van a Szolnoki Körzeti Földhivatal felújítása is.

Határozottan bízunk abban, hogy a budapesti új körzeti földhivatal megnyitásával jelentősen megkönnyíthetjük az ügyfeleink ügyintézését, és kivívhatjuk a közigazgatási szolgáltatások iránti elégedettségüket.

Dr. Szabó Zsolt–Hodobay-Böröcz András

BŐVÜL A GEO ÉLETTERE

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Geoinformatikai Főiskolai Karának főépülete az alapításkor 180–200 személy elhelyezésére készült. Azóta több lépcsőben bővítették, így került az épületre a II. eme-

let, majd a III. emelet. Azonban az új ingatlan-nyilvántartó szervező szak belépésével gyorsan felfutó létszám – jelenleg már több mint 1000 a beiratkozott hallgató – szükségessé tette a Kollégium nagytermeinek oktatási célú felhasználását, a szomszédos utcában lévő Gazdasági Hivatalunk átalakítását oktatási célokra, majd az étterem helyén létesítettünk 2 új tantermet. Azonban az oktatásfejlesztési terveink miatt még mindig szűkös oktatási tér szükségessé tette a további bővítéseket.

A HEFOP (Humán erőforrás Operatív Program) keretében 2004-ben infrastruktúra pályázatot adtunk be. A terveinkben a főépületnek az udvar irányában történő bővítése szerepelt, összességében mintegy 500 m² oktatási alapterülettel (ez kb. 30%-os bővítést jelent a mostani állapothoz képest). A Veszprémi Egyetemmel és a Dunaújvárosi Főiskolával alkottunk erre a pályázatra konzorciumot. A partnerekkel hatékonyan támogattuk egymás tevékenységét, melynek eredményeként 2005 tavaszán sikerként éltük meg az eredményhirdetést.

A jelen (vagy múlt)

A jövő képe

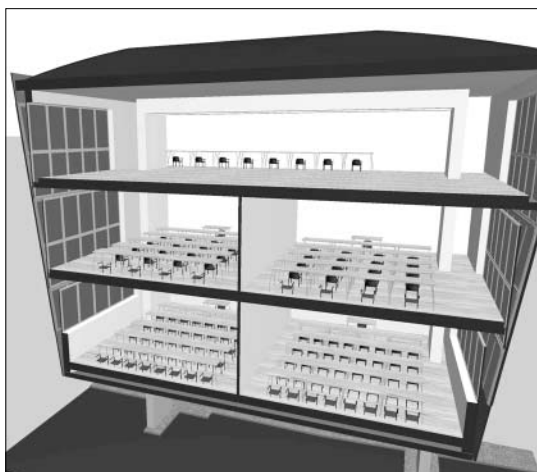

Modern vonalak

A pályázat révén a 194 millió Ft értékű beruházást a HEFOP 154 millió Ft-tal támogatja. Ezen belül mintegy 30 millió Ft-ot tesz ki az új épületrész berendezése. Az elmúlt évben a Székesfehérvár Építész Kft. Göde Ferenc irányításával, majd a városi szakhatóságok tettek meg mindent azért, hogy az előírt rövid határidőre, azaz két hónap alatt elkészüljenek az engedélyezési és a kiviteli tervek, és így megkaphassuk az építési engedélyt.

A megvalósítás folyamata a kivitelező kiválasztásával kezdődött – közbeszerzés keretében. A nyertes FEHÉREP Kft. összeállította a megvalósítás ütemtervét. Ebben komoly nehézséget jelentett, hogy a kissé elhúzódnak a pályázati és szerződés-kötési folyamat miatt téli időszakokra esett az építkezés megkezdése.

2005 nyarán parkolókat létesítettünk, melyhez a Jáky József Szakközépiskola biztosított segítséget azzal, hogy tartós használatba adta az udvaruk egy részét. Ezt követően elkészültek a külső közművek munkálatai, a megerősített elektromos betáplálás, illetve a szükséges tűzvíz ellátást biztosító vezetékek.

A belső kép

2005 decemberében megtörtént a 4 kútalap betonozása, 2006 tavaszán megindulhatott az építkezés. Az előírt befejezési határidő 2006. december 31.

Néhány szóval arról, hogy konkrétan milyen eredményekre számíthatunk a beruházás során. Az I. emeleten egy korszerű multifunkcionális terem létesül. Ez használható lesz 150 személyes előadóként, de a tér megosztható, így akár kisebb csoportok befogadására is alkalmas.

A II. emeleten két számítógépterem készül, melyekben 20–20 munkahelyet alakítunk ki. Ez nagyméretben megváltoztatja a jelenlegi lehetőségeinket, hiszen a tanulócsoporthoz minden tagja ugyanabban a teremben kap önálló munkára lehetőséget.

A III. emeletre egy modern geodéziai mérőterem kerül, ahol lehetőség lesz a mérések gyakorlásának időjárástól független szervezésére, és ebben a térben a feldolgozáshoz szükséges számítógépes munkahelyek is rendelkezésre állnak majd.

Az így kibővülő főépület teljes területén vezeték nélküli hálózat (WLAN) biztosítja mind a beépített, mind a mobil eszközök elérését. Minden teremben a legkorszerűbb oktatástechnológiai eszközök segítik majd az oktatók és hallgatók munkáját.

Dr. Szepes András
főigazgató-helyettes

2006. január 31. – május 31.

című kiállítás

A kiállítás megtekinthető

hétfő kivételével 10–17 óráig

A belépés mindenki számára díjtalan!

Helyszín: **Magyar Földrajzi Múzeum,**

2030 Érd, Budai út 4.

Tel: (23) 363-036,

e-mail: foldrajzi.muzeum@vivamail.hu,

webcím: www.foldrajzimuzeum.hu

SZENIOROK BARÁTI VACSORÁJA A FÖMI-BEN

(A képek a szerző felvételei)

A Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság Szenior szakosztálya (korábban Tóth Ágoston Klub) a Bosnyák téri térképészeti székházban, a Földmérési és Távérzékelési Intézet (FÖMI) tanácstermében rendezte meg 2005. december 6-án a szeniorok hagyományos, év végi baráti vacsoráját. Már 2004-ben is itt került sor a találkozó megtartására. Ennek kedvező visszhangjára való tekintettel döntött a szakosztály vezetése úgy, hogy – amennyiben a FÖMI vezetése hozzájárul –, akkor ismét itt rendezzi meg összejövetelünket.

A tanácsterem szépen megterített asztalainál közel negyvenen foglaltunk helyet. Zsámboki Sándor szakosztálytitkár megnyitó szavai után Bartos Ferenc, társaságunk főtitkára emelkedett szólásra. Üdvözölte a megjelenteket, majd megköszönte a FÖMI vezetésének, hogy számunkra ismét helyet tudott

Zsámboki Sándor szakosztálytitkár üdvözlő a résztvevőket

Bartos Ferenc főtitkár átadja dr. Lukács Tibornak az örökös tagságról szóló tanúsítványt

Asztaltársaság (jó a hangulat): balról jobbra: dr. Sipos Sándor, dr. Joó István, dr. Kovács Béla, Szepessy György és dr. Font Gyula

biztosítani. Elmondta, hogy Apagyi Géza, társaságunk elnöke betegsége miatt kimentését kérte. Dr. Mihály Szabolcs FÖMI főigazgató pedig más irányú elfoglaltsága miatt nem tudott megjelenni a baráti vacsorán. A résztvevők közül kiemelte dr. Joó István professzort és kedves feleségét, valamint dr. Kovács Béla főmérnököt, akik elfogadva a meghívást, jelenlétükkel megtisztelték összejövetelünket. Ezután átadta az örökös társasági tagságról szóló oklevelet Blahó Imrének, Földi Ervinnek, dr. Lukács Tibornak és Zsámboki Sándornak. Végül mind a maga, mind pedig a társaság vezetősége nevében a megjelenteknek jó egészséget és a vacsorához jó étvágyat kívánt.

A kitűnő vacsora elköltése után még sokáig együtt maradtunk. Beszélgetés közben régi, szakmai történeteket elevenítettünk fel. A jó hangulatú, igazán baráti légkörű találkozó után azzal váltunk el egymástól, hogy reményeink szerint egy év múlva ugyanitt, hiánytalanul – sőt újabb nyugdíjasokkal megszorodva – fogunk összejönni.

Dr. Székely Domokos

Tájékoztatjuk kedves olvasóinkat, hogy a Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság programjairól, híreiről rendszeresen tájékozódhatnak honlapunkon is.

Címünk:

www.mfttt.hu

MFTTT vezetőség